

"Oma Tupa, Oma Lupa" Käsitys Katoaa

AINA viime vuosikymmeniin saakka jokaisen täyteen ikään kehittyneen miehen ja naisen mielessä paloi pyrkimys oman kodin perustamiseen ja rakentamiseen, kodin, jossa itse sai olla määrääjänä ja luvanantajana, mitä siinä halusi tehdä ja mitä jättää tekemättä. Momenlaiset ovat ne vanhat laulut ja sananparret, joilla ilmaistiin ajatus oman kodin sulosta, pyhydestä ja kauneudesta, jotka oman kodin käsityspiiriin kietoutuivat.

Mutta nykypäivänä oma-kotiajatukset jäävät vähitellen pois ihmisten mielistä, ei suinkaan sentähden, etteikö ihailu omasta kodista vieläkin voisi elää heissä, vaan siitä syystä, että vain harvoilla on enää tilaisuus oman kodin rakentamiseen. Vanhoihin perinnäisiin tapoihin piintyneet käsityksemme omasta kodista eivät irtaudu meistä helposti ja siksi me, etenkin keski- ja loppupuolella ikäämme olevat ihmiset silmät kyyneltyneinä ja sydän laajentuneena laulamme: "Olkoon kotimme kuinka pieni ja köyhä, on se sittenkin paras paikka maailmassa." Viimeiset vuodet erikoisesti ovat karsineet ihmisistä oman kodin ihailua ja yhä suuremmaksi päivä päivältä kasvaa niiden lukumäärä, joiden laulun sanat kuuluvat: "Mihin hatuni lasken, siinä on kotini." Mahdollisesti on tilanteen muuttuminen synnyttänyt joissakin kiihkeämpää sydämen tykintää ja koti-ikävää, mutta sadoissatuhansissa vieläpä miljoonissa on se aiheuttanut täydellisesti uuden käsityksen omasta kodista.

KODIN HÄVIÄMISEN VASTUSTUS

Taantumukselliset ainekset ovat tehneet ja vieläkin tekevät kaikkensa kotien häviämistä estääkseen. Amerika tarvitsee vanhanaikaisia, kunniallisia ja siunattuja koteja; kun ne häviävät, merkitsee se sivistyksen häviämistä. Kotien häviämisen mukana katoavat ihanat muistot lapsuu-

den ajoilta, sukulaissuhteet menettävät merkityksensä, lapset ja nuoret joutuvat hunningolle suurkaupungeissa vuokrakasarmien asumuksissa, joista punttuu raitis ilma ja auringon vaikuttavat säteet. Kodit ovat ihmiskunnan sivistyksen perusta, ne on säilytettävä.

Uskonnolliset seurakunnat ja yhdistykset pappeineen huutavat kuulijoilleen: Rakentakaa itsellenne omat, pienet kodit, synnyttäkää ja kasvattakaa niissä lapsistanne kunnan kansalaisia, joita isänmaamme tarvitsee, koettakaa kiinnittää lapsenne kodin piiriin, kasvattakaa heitä jumalan pelossa ja rakkaudessa omassa kodeissanne, että heistä tulisi nöyriä ja uskollisia alamaisia. Antakaa lapsillenne kaunis, ihana muisto kodista, joka säilyy heissä läpi elämänsä.

Kiinteistöjen omistajat riehuvat maakappaleita tarjoten ja kaupaten jokaiselle, kenestä luulevat suinkin ostajan saavansa. He kuvailevat osastotalojen ja vuokrakasarmien kurjuutta lasten kasvatuspaikkoina ja aikuisten terveyden turmelijana, esittäen kuinka ulos laitakaupungille on mahdollisuus rakentaa oma koti nurmipihoineen ja aurinkoisine huoneineen. Maagenttien liukkaat kielet laulavat väsymättömästi oman kodin paremmuuden puolesta.

Pankkiirit ilmoittavat lainaavansa rahoja korkoa vastaan omien kotien rakentamista varten. Heidän asijoitsijansa kulkevat kuin kiljuvat jalopeurat osastotalojen ja vuokrakasarmien ovelta toiselle tarjoamassa lainoja toinen toistaan paremmilla ehdoilla. Omat kodit on säilytettävä, ihmiskunnan sivistys on estettävä joutumasta turmioon.

Washingtonin hallitus toimii omien kotien säilyttämiseksi. Aivotrustin jäsen Rexford Tugwell hääriä hikihatussa omien kotien rakentamiseksi, joissa tämän päivän täysi-ikäiset vanhemmat lapsineen,

lasten lapset ja niin edelleen voivat elää onnellisina ja suojeltuina vuokrien kantajilta. Amerikalaisuus koti-ihanteineen on jätettävä perintönä tuleville sukupolville nautinnoksi.

Mutta kaikista edellämäinuituista ja monista muista omien kotien säilyttämispunhista huolimatta me kulemme kohti kotien häviämistä ja nopein askelin.

MITÄ TOSIASIAT PUHUVAT?

Taloudellinen ja yhteiskunnallinen kehitys kulkee eteenpäin, se raivaa tieltään vankimmatkin esteet ja muovaa uuden yhteiskunnan pohjaperusteita, yhteiskunnan, jossa omia koteja ei tunneta.

Antakaamme tilastollisten numeroiden esittää meille, mihin olemme menossa. Vuosien 1921 ja 1928 välillä rakennustyöt olivat suurkaupungeissa ja niiden ympäristöillä tavallista vilkkaammassa käynnissä, johtuen se siitä, että sodan aikana työvoima täytyi kiinnittää sotatarveteollisuuden palvelukseen. Kun sota päättyi, alkoi maassa uudestirakentamisen aikakausi. Sodan aikana liikkui raha ja sitä oli vielä jäljellä jälkeenkänpäin kotien rakentamista varten. Mutta sen sijaan, että yksityisiin koteihin, joita niin paljon on ihailtu ja vieläkin ihaillaan, olisi kiinnitetty pääomia, rakennettiin osastotaloja ja kivisiä pilvenpiirtäjiä. Yllämainitulla ajalla yksityiskotien rakennusmäärä aleni kahdellakymmenelläkolmella prosentilla, jota vastoin osastotalojen rakentaminen kohosi kolmellakymmenelläkahdeksalla prosentilla ja kahdenperheen asuntojen rakentaminen 17 prosentilla. Yksityisten kotien rakentaminen on senkin jälkeen osoittanut jatkuvaa alenemistä prosenttimäärässä, verrattuna osastotalojen rakennukseen, paitsi farmiseuduilla, joihin talouspula on pakottanut teollisuustyöväestön siirtymään nälkää pakoon.

Yhdysvaltain väkiluku lasketaan olevan sadankahdenkymmenenviiden miljoonan korvilla. Suurin osa Amerikan kansalaisista eli seitsemänkymmentä viisi miljoonaa on kodittomia; toisin sanoen asustavat osastotaloissa, hotelleissa, ja vuokrakasarmeissa sekä kahden tai siitä useam-

man perheen asuntotaloissa. Ne asunnot, jotka on rakennettu varakkaita varten, ovat varustettu ajanmukaisilla ja terveys-suhteita vastaavilla laitteilla, mutta työläisaines elää mitä kurjimmista vuokrakasarmeissa suurkaupunkien köyhäin kortteleissa. Käsitykset omasta kodista ovat haihtuneet kaikkien kansanluokkien keskuudesta ja yhä enemmän haihtuvat kehityksen kulkiessa eteenpäin.

OMAN KODIN TARVE HAVIÄÄ

Kotien häviäminen tuottaa nähtävästi suurta päänvaivaa niille, jotka pyrkivät kaikissa asioissa pysyttelemään entisellään ja kaikin keinoin vastustavat uusien tapojen kehittymistä. Omat kodit olivat välttämättömiä aikoinaan, kun yleisiä laitoksia ei vielä ollut. Suuret osastotalot ja perhehotellit ovat vasta viime vuosisadan loppupuoliskon ja tämän vuosisadan kehityksen tuloksia. Kapitalistisen koneteollisuuden ja tuotantomuodon aikana ne ovat ilmestyneet, samoin vuokrakasarmit. Teollisuuselämä kokosi ympärilleen suuret määrät työläisiä, vuokrakasarmeja rakennettiin heidän asunnoikseen; niiden rakentaminen tuli halvemmaksi työnantajille kuin yksityisten kotien. Työläisillä itsellään ei ollut varoja yksityisasuntojen rakentamiseen, ainoastaan osa heistä on päässyt siihen taloudelliseen asemaan, että oman kodin ovat kyenneet laittamaan. Mitä pitommalle kapitalistinen kehityskulku on jatkunut, sen rajoitetummaksi omien kotien laittaminen on käynyt. Vallassaolevaan luokkaan kuuluvat asuvat nykyisin jo mieluummin vuokra-asunnoissa kuin omilla kodeissaan, sillä asuminen niissä usimmista tapauksissa tulee halvemmaksi ja heiltä poistuu kaikki ne huolet, joita oman kodin ylläpitäminen aiheuttaa.

Koteja ei tarvita enää työpajoiksi, kuten ennen aikaan. Nyt ostamme vaatteemme, jotka valmistetaan suurissa tehdaslaitoksissa, syömme ruoan, joka valmistetaan yleisissä ravintoloissa, pesetämme vaatteemme pesulaitoksissa, tarvitsemme vain huoneen, jossa nukumme ja "vaihdamme paitamme", kuten sanotaan.

Mutta onhan meillä vielä lasten kasvat-
tus, sanonee joku. Kuinka moni työläis-
vanhempi kasvattaa lapsensa kotona?
Meillä on koululaitokset, joissa sitä tehtä-
vää varten kasvatetut opettajat huolehti-
vat lastenme kasvatustyöstä; työläisten
pienemmät lapset tavallisesti viettävät
päivänsä lasten hoitolaitoksissa; yleiset
leikkikentät on rakennettu lasten oleske-
lua varten, joten he eivät tarvitse omia
koteja nurmisine pihamaineen. Tähän
suuntaan kulkee kehitys vieden meidät
mukanaan, vaikka me kynsin hampain
tappelisimme sitä vastaan.

Yläluokkaan kuuluvat ihmiset asues-
saan suurissa perhehotelleissa tai osasto-
rakennuksissa, saavat niissä saman palve-
luksen kuin yksityisessä kodissaan, siitä
johtuukin, että monet mahtavat palatsit
seisovat tyhjinä niiden omistajien asuessa
vuokratussa huoneustossa. Heidän lapsiaan
varten ovat koulut, kesäleirit ja mo-
nenlaiset laitokset, joissa niiden hoidosta
ja kasvatuksesta huolehtivat palkatut, teh-
täväänsä kasvatetut, henkilöt.

Teollisuuden kehitys koneelliseksi, suu-
rien työläisjoukkojen kasaantuminen suur-
kaupungeihin ja teollisuuskeskuksiin, tuot-
tannollisten ja yhteiskunnallisten laitosten
sosialiseeraantuminen ovat ne voimat,
jotka taistelevat kaikkea yksilöllisyyttä
vastaan, oma koti niihin luettuna.

Mutta vaikka nämä yleiset laitokset tar-
joisivat jokaiselle ihmiselle kaikkien tarpeiden
tyytytyksen, sittenkin ihminen
taistelee niitä vastaan. Ihminen vasta olo-
suhteiden pakotuksesta siirtyy vanhoista
tavoista uusiin. Olosuhteiden pakottamana
ihmiskunta tulee hyväksymään uuden-
aikaisen kotikäsitteen.

Sielutieteen tuntijat sanovat, että jokai-
nen ihminen haluaa personoida itsensä,
säilyttää yksilöllisyytensä ja kuitenkin
meidän järjestelmämme kaikissa muodois-
saan pyrkii yksilöllisyyden hävittämiseen.
Me kaipaamme ja etsimme paikkaa, jossa
meillä yksilöllisesti on määräämisvalta,
johon me sulkeudumme silloin, kun her-
mostomme kaipaa lepoa ja rauhaa ympärillämme
olevilta. Sellainen paikka meillä täytyy olla
huolimatta siitä, minkälaiset

olosuhteet milloinkin vallitsevat. Jokai-
nen meistä käsittää sen, että jokaisella
täytyy aina olla jonkinlainen tilansa yhteis-
kunnassa. Sellainen tila voi löytyä osastotalossa,
tai vuokratasarmissa. Mutta se ei enää ole
meille koti siinä merkityksessä kuin mihin me
olemme perinnäisesti tottuneet. Se ei ole
meidän työhuoneemme, ei keittiömme, ei pesu-
laitoksemme, ei ruokailuhuoneemme eikä lasten
kasvatustiloksemme. Se on koti, jossa työ-
kentelymme jälkeen lepäämme, virkistämme
itsemme tulevia tehtäviä varten; se on koti,
jossa yksilölliset halumme tulevat tyydytetyiksi;
koti, jossa elämme omassa persoonallisuudessamme.

Tähän suuntaan kulkee kehitys ja vie
meidät mukanaan ankarasta vastarinnasta
huolimatta. Nyt tällä murroskaudella tuhannet
ovat joutuneet vaille minkäänlaista kotia.
Työttömyys on ajanut heidät etsimään
asuntopaikkaa itselleen siltojen alta,
maanluolista ja minkä mistäkin. Taistelussa
vanhan ja uuden välillä monet tulevat
murjotuiksi. Mutta mitä pikemmin ja
suurimmissa joukoissa työväenluokan jäsenet
tulevat tietoisiksi kaikenlaisten omien kotien
häviämisestä nykyisessä muodossaan,
mitä pikemmin heidän yksilölliset omistuskäsitteensä
muuttuvat yhteiskunnallisiksi omistuskäsitteiksi,
sitä pikemmin uuden järjestelmän luovat
voimat pääsevät oikeuksiinsa, sitä pikemmin
uuden yhteiskunnan rakentajat, työläiset,
pääsevät nauttimaan elämästään kodeissa,
jotka uuteen aikakauteen soveltuvat ja tarjoavat
jokaiselle jäsenelleen ne elämän nautinnot,
mitä yhteiskunnallisesti omistettussa
järjestelmässä koti voi tarjota. "Turhaa
meidän on potkia tutkainta vastaan",
tietäessämme, että meidän on kuitenkin
vanhasta luovuttava ja uuteen mukauduttava.
Kulkekaamme kehityksen mukana auttaen
sen vauhdin nopeistumista.

— *Muudan porvariston osa haluaa korjata yhteiskunnallisia epäkohtia, voidakseen saada porvarillisen yhteiskunnan elämänlankaa pidennetyksi.*